

§ 512

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman hyväksymisestä

HEL 2018-002298 T 08 00 02

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman hyväksymistä ja hankkeen toteuttamista siten, että

- raitiotien ja sen edellyttämän katuinfrastruktuurin kokonaiskustannusarvio on 160 miljoonaa euroa (MAKU 106,41 huhtikuu 2019, 2015=100)
- hankkeesta laaditaan hyväksytyn yleissuunnitelman ja kokonaiskustannusarvion mukainen tarkempi hankesuunnitelma. Hankesuunnitelmassa voidaan tehdä hankkeeseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta yleissuunnitelman sisältöä
- kaupunki neuvottelee valtion kanssa hankkeen kustannusjaosta syksyn 2020 aikana. Kustannusjakoneuvotteluissa hyödynnetään Helsingin seudun ja valtion MAL-sopimuksen 2020-2031 neuvottelutulosta (2.6.2020).
- Jatkosuunnittelussa varmistetaan, että Helsingin keskusta on saavutettavissa eri kulkumuodoilla. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota näille väylille jäävän bussiliikenteen toimivuuteen siten, että bussiliikenteen toimintaedellytykset eivät ratkaisevasti heikkene nykyisestä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Jatkosuunnittelussa varmistetaan, että Helsingin keskusta on saavutettavissa eri kulkumuodoilla. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota näille väylille jäävän bussiliikenteen toimivuuteen siten, että bussiliikenteen toimintaedellytykset eivät ratkaisevasti heikkene nykyisestä.

Kannattaja: Sirpa Asko-Seljavaara

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Risto Rautavan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Sirpa Asko-Seljavaara: Hyväksyessään Vihdintien pikaratikan lautakun-

ta esittää, että se ei saa vaikuttaa linjastoon niin, että 100 vuotta vanha Nelosen raitiotie ei enää voi kulkea Ylioppilastalolle.

Sirpa Asko-Seljavaaran vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelma-raportti
- 2 Länsi-Helsingin raitioteiden yleiskartta
- 3 Liikenteen yleissuunnitelmat
- 4 Laajennettu hankearviointi
- 5 Kaupunkitaloudellinen arviointi
- 6 Yritysvaikutusten arviointi
- 7 Käyttötalousvaikutukset
- 8 Vuorovaikutusmuistio
- 9 Tarkentavat selvitykset ja kustannusarvio
- 10 Läntisen kantakaupungin raitioteiden simulointi
- 11 Lausunnot

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman hyväksymistä ja hankkeen toteuttamista siten, että

- raitiotien ja sen edellyttämän katuinfrastruktuurin kokonaiskustannusarvio on 160 miljoonaa euroa (MAKU 106,41 huhtikuu 2019, 2015=100)
- hankkeesta laaditaan hyväksytyn yleissuunnitelman ja kokonaiskustannusarvion mukainen tarkempi hankesuunnitelma. Hankesuunnitelmassa voidaan tehdä hankkeeseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta yleissuunnitelman sisältöä
- kaupunki neuvottelee valtion kanssa hankkeen kustannusjaosta syksyn 2020 aikana. Kustannusjakoneuvotteluissa hyödynnetään Helsingin seudun ja valtion MAL-sopimuksen 2020-2031 neuvottelutulosta (2.6.2020).

Esittelijän perustelut

Suunnitelman tausta ja aiemmat päätökset

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.10.2016 yleiskaavan, jossa Huopalahdentien ja Vihdintien alueelle osoitetaan kantakaupungin maankäyttö, kaupunkibulevardi sekä joukkoliikenteen nopea runkoyhteys.

Kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymässä kaupunkistrategiassa 2017-2021 todetaan, että yleiskaavan toteuttamisen suunnittelu aloitetaan Vihdintien bulevardista ja alueen pikaraitiotien suunnittelu etenee päätösvaiheeseen valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.6.2018 yleiskaavan toteuttamisohjelman, jossa Huopalahdentien ja Vihdintien bulevardi sekä pikaraitiotie kuuluvat ensimmäisessä toteutusvaiheessa 2020-luvun aikana suunniteltaviin ja toteutettaviin hankkeisiin.

HSL:n hallituksen 26.3.2019 ja Helsingin seudun yhteistyökokouksen 28.3.2019 hyväksymässä MAL 2019-suunnitelmassa Vihdintien pikaraitiotie kuuluu ensimmäisessä vaiheessa 2020-2023 aloitettaviin liikenneinvestointeihin. Helsingin seudun MAL-sopimusta 2020-2031 koskevassa neuvottelutuloksessa 2.6.2020 esitetään, että valtio osallistuisi yleissuunnitelman mukaisen hankekokonaisuuden toteuttamiseen 30 % osuudella. MAL-sopimuksessa valtio osoittaa Vihdintien pikaraitiotien (ns. Länsi-Helsingin raitiotiet) yleissuunnitelmaluonnoksen mukaisen hankekokonaisuuden toteuttamiseen (sis. suunnittelun ja rakentamisen) ja siihen sekä muihin kestävästä liikkumisesta edistäviin hankkeisiin liittyviin kustannuksiin kaikkiaan 105 miljoonaa euroa.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 11.6.2019 Huopalahdentien ja Vihdintien bulevardikaupungin kaavarungon, jossa määritellään alueen maankäytön kokonaiskuva ohjeellisena jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 21.1.2020 Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman liikenteelliset periaatteet ja valitsi yleissuunnitelman pohjaksi vaihtoehdon, joka sisältää Vihdintien pikaraitiotien sekä läntisen kantakaupungin kaupunkiraitiotien. Päätöksenteon yhteydessä tehdyt vastaesitykset on huomioitu yleissuunnitelman valmistelussa.

Kaupunginvaltuuston 27.11.2019 hyväksymän vuoden 2020 talousarvion yhteydessä käydyissä budjettineuvotteluissa lisättiin liikenneliikelaitoksen investointeja koskien kirjaus, jonka mukaisesti vuodesta 2025 eteenpäin on suunniteltu rakennettavan Vihdintien pikaraitiotie ja läntisen kantakaupungin kaupunkiraitiotiet.

Yleistä

Vihdintien pikaraitiotie on uusi säteittäinen joukkoliikenteen runkoyhteys. Sen rooli joukkoliikennejärjestelmässä on laajentaa raideliikenteen verkostoa, muodostaa joukkoliikenteen solmukohtia ja mahdollistaa uutta kantakaupunkimaista maankäyttöä. Pikaraitiotie yhdistää kantakaupungin raitioverkon, Raide-Jokeri-pikaraitiotien, Rantaradan ja Kehäradan.

Pikaraitiotien uusi, n. 5,5 km pitkä rataosuus kulkee Munkkiniemenaukiolta Huopalahdentietä, Vihdintietä ja Kaupintietä pitkin Kantelettarentielle Kannelmäkeen. Keskustan päätepysäkki on Erottajalla Kolmikulmassa. Pikaraitiotien uusi rataosuus suunnitellaan pikaraitioteiden suunnitteluperiaattein siten, että syntyy edellytykset linjan nopealle, sujuvalle ja luotettavalle liikennöinnille. Munkkiniemenaukiolta Erottajalle pikaraitiotie hyödyntää olemassa olevaa raitiotieverkkoa, joka peruskorjauksen yhteydessä parannetaan pikaraitiotielle sopivaksi.

Pikaraitiolinjaa Erottajan ja Kannelmäen välillä liikennöidään ruuhka-aikoina 6 minuutin vuorovälillä. Matka-aika päätepysäkkien välillä on noin 30 min ja linjan keskinopeus on noin 20 km/h. Pikaraitiolinjan kalustona on noin 35 metrin pituinen kaksisuuntainen pikaraitiovaunu ja liikennejärjestelyissä varaudutaan pidemmän 45 metrin pituisen kaluston käyttöön. Linjan alustava kalustotarve on 15 vaunua.

Läntisen kantakaupungin raitiotiet ovat kantakaupungin raitioverkon laajennuksia, jotka sijaitsevat Fredrikinkadulla, Topeliuksenkadulla sekä Nordenskiöldinkadulla. Niiden yhteispituus on n. 2,5 km. Osuudet suunnitellaan nykyisiä kaupunkiraitioverkon suunnitteluperiaatteita noudattaen. Kantakaupungin uusien rataosuuksien avulla varmistetaan myös pikaraitiolinjan hyvä palvelutaso, monipuolistetaan raitiolinjastoa, parannetaan raitioverkon luotettavuutta ja korvataan kantakaupungin bussiliikennettä.

Linjastosuunnittelu tarkentuu jatkosuunnittelussa. Yleissuunnitelman vaikutusarvioinneissa on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja kantakaupungin raitioliikenteen järjestämiseksi. Vaikutukset on tutkittu sellaisella vaihtoehdolla, jossa linjat 2 ja 4 siirretään nykyisiltä reiteiltä liikennöimään kantakaupungin uusia rataosuuksia. Lisäksi on arvioitu vaikutuksia Länsi-Helsingin bussilinjojen liikennöintiin. Esimerkiksi linjojen 18, 37 ja 39 reittiä voidaan lyhentää, jolloin ne palvelevat liityntää raideliikenteeseen. Varsinainen linjastosuunnitelma ja päätökset näihin liittyen tehdään myöhemmässä vaiheessa ja se on HSL:n vastuulla.

Jalankulkijoille luodaan viihtyisää, turvallista ja kaupunkimaista katu-ympäristöä. Suunnitelma sisältää pyöräliikenteen tavoiteverkkojen mukaiset pyöräliikenteen järjestelyt lukuun ottamatta Fredrikinkatua, jolla ei ole tilaa erilliselle pyöräilyjärjestelylle. Autoliikenteelle varataan kan-

takaupungin osuuksilla pääasiassa yksi ja Huopalahdentiellä sekä Vihdintiellä kaksi läpiajon mahdollistavaa ajokaistaa suuntaansa. Tulevaisuudessa olisi edelleen sama periaate kuin nykyisin henkilöautoliikenteen läpiajon mahdollistavien kaistojen osalta. Kantakaupungin osuuksilla on esitetty poistettavaksi bussi- ja ryhmittymiskaistoja.

Kustannukset, kannattavuus ja liittyvät investoinnit

Raitiotiehankkeen kustannusarvio on 160 miljoonaa euroa (MAKU-indeksi 106,41, 2015=100). Kustannus sisältää raitiotien sekä sen edellyttämät katuinfrastruktuurin muutokset, taitorakenteet, pohjanvahvistukset, ja johtosiirrot uusilla rataosuuksilla. Kustannusarvioon sisältyy 15 % riskivaraus. Tunnistetut kustannusriskit liittyvät mm. taitorakenteisiin, raitiotien teknisten järjestelmien ratkaisuihin ja pohjaolosuhteisiin. Lisäksi arvio sisältää suunnittelun ja rakennuttamisen sekä työmaatehtävien (sis. työmaa-aikaiset liikennejärjestelyt) kustannukset.

Bulevardikaupungin maankäytön ja siihen liittyvien katujärjestelyjen toteuttaminen ovat edellytyksiä raitiotien toteuttamiselle. Maankäytön muutokset perustuvat kaavarunkoon ja niistä päätetään asemakaavojen hyväksymisen yhteydessä. Uuden maankäytön edellyttämät katuinvestoinnit toteutetaan raitiotiehankkeen liittyvinä investointeina.

Raitiolinjojen liikennöinti tukeutuu Ruskeasuolle toteutettavaan raitiovaunuvarikkoon, jonka hankesuunnitelman on tarkoitus valmistua päätöksentekoon vuoden 2020 aikana. Kalusto- ja varikkoinvestointien pääomakustannukset sisältyvät tämän yleissuunnitelman hankearvioinnin liikennöintikustannuksiin.

Hankkeen yhteiskuntataloudellinen kannattavuus on noin 0,60, mikäli MAL 2019-suunnitelman mukaiset liikenteen hinnoittelutoimenpiteet otetaan käyttöön. Ilman hinnoittelutoimenpiteitä hyöty-kustannussuhde on 0,79. Hankkeen toteuttaminen on kuitenkin perusteltua kaupunkitaloudellisten vaikutusten sekä laajennetussa hankearvioinnissa (liite 4) esitettyjen muiden suotuisien vaikutusten vuoksi. Raitioliikenne mahdollistaa joukkoliikenteen kapasiteetin lisäämisen siten, että liikenteen luotettavuus säilyy, ja sen matkustusmukavuus sekä esteettömyys ovat bussiliikennettä parempia.

Raitiotiehankkeen toteutus edellyttää suunnitelman kustannusarvion sisältämien investointien lisäksi liittyvien investointien toteuttamista. Liittyvien hankkeiden kokonaissumman arvioidaan olevan noin 260 miljoonaa euroa ja niiden toteutuksesta päätetään erikseen. Liittyviä hankkeita ovat:

- Huopalahdentien ja Vihdintien kaupunkibulevardin uutta maankäyttöä palvelevat katujärjestelyt, noin 41 miljoonaa euroa,

15.09.2020

- Turunväylän tiealueen järjestelyt, noin 5,5 miljoonaa euroa,
- Mannerheimintien pyöräilyjärjestelyiden ja raitiotien parantamistoimenpiteiden toteuttaminen välillä Postikatu-Reijolankatu. Raitiotien parantamisen osuus on noin 15 miljoonaa euroa. Kadun peruskorjauksen on arvioitu maksavan noin 36 miljoonaa euroa.
- Vihdintien pikaraitiolinjan kalustohankinta, noin 53 miljoonaa euroa (sisältyy liikennöintikustannuksiin), ja
- Ruskeasuon raitiovaunuvarikko ja sen ratayhteydet, noin 150 miljoonaa euroa (sisältyy liikennöintikustannuksiin).

Mikäli Länsi-Helsingin raitiotiehanketta ei toteuteta, Huopalahdentien ja Vihdintien bulevardikatujen sekä muiden vaihtoehtoisten investointien summa on noin 59 miljoonaa euroa. Lisäksi Ruskeasuon raitiovaunuvarikko tarvitaan joka tapauksessa.

Vaikutukset kaupungin käyttötalouteen, lipputuloihin ja lipunhintaan

Hankkeen arvioidaan nostavan HSL:n lipputuloja 0,5 miljoonaa euroa vuodessa liikenteen alkaessa. Hankkeella on matkalippujen hintoihin noin 1,5 % korotusvaikutus. Helsingin HSL-maksuosuuden arvioidaan kasvavan käyttöönottoa seuraavan vuoden osalta noin 2,6 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 1,3 %:n korotusta vuoden 2020 talousarvion mukaiseen HSL:n maksuosuuteen. Hankkeen vaikutus kaupungin HKL:lle maksamaan infratukeen on käyttöönottoa seuraavan vuoden osalta 2,5 miljoonaa euroa. Tämä vastaa noin 6 %:n korotusta vuoden 2020 talousarvion mukaiseen HKL:n infratukeen.

Hankkeen kokonaisvaikutus kaupungin käyttötalouteen on raitioteiden käyttöönottoa seuraavan vuoden osalta yhteensä 5,1 miljoonaa euroa. Vaikutus pienenee seuraavina vuosina poistettavan pääoman korkokulujen pienentymisen myötä.

Mikäli hanketta tuetaan 30 % valtionosuudella, on korotusvaikutus matkalippujen hintoihin 1,2 % ja kokonaisvaikutus kaupungin käyttötalouteen ensimmäisenä vuonna 3,6 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen liikennöintikustannukset

Vihdintien pikaraitiolinjan liikennöintikustannus on noin 7,4 miljoonaa euroa vuodessa sisältäen kaluston ja varikon kustannukset. Linjan liikennöintikustannus on 0,80 euroa/nousu, kun kantakaupungin nykyisessä raitioliikenteessä kustannus on noin 0,90 euroa/nousu.

Suunnitelmassa esitetyillä raitio- ja bussilinjaston muutoksilla koko raitioliikenteen liikennöintikustannukset kasvaisivat noin 7,2 miljoonaa euroa ja bussiliikenteen kustannukset laskisivat noin 5,2 miljoonaa euroa,

jolloin joukkoliikenteen liikennöintikustannukset kasvaisivat kokonaisuudessaan noin 2,0 miljoonaa euroa vuodessa.

Vaikutukset

Hankkeen vaikutusten arviointi perustuu asiantuntija-arvioihin, seudulliseen Helmet 3.0-liikennemalliin sekä muilla menetelmillä tehtyihin erillistarkasteluihin. Vaikutusten arvioinnin kohteena on raitiotieinvestoinista syntyvät vaikutukset, joten bulevardikaupungin maankäytön ja sen edellyttämien katujärjestelyiden toteutuminen on lähtökohtana kaikissa vaihtoehdoissa. Vaikutusten arviointia ei ole tehty nykyisten katujärjestelyiden suhteen. Vertailuvaihtoehdossa (VE 0+) joukkoliikenne järjestetään tehostetulla bussiliikenteellä. Muissa tarkastelluissa vaihtoehdoissa (VE 1, VE 2 ja VE 2+) on tutkittu erilaisia pikaraitiotien ja läntisen kantakaupungin rataosuuksien toteutuslaajuuksia. Tarkasteluvuosi on 2030, ja bulevardikaupungin suunniteltu maankäyttö oletetaan tilanteessa toteutuneeksi. Hankkeen toteuttamiseksi on valittu vaihtoehto VE 2+, jonka liikenteelliset periaatteet hyväksyttiin Kaupunkiympäristölautakunnassa yleissuunnittelun lähtökohdaksi 21.1.2020.

Seuraavassa esitetyt vaikutukset kuvaavat eroja valitun toteutusvaihtoehdon ja tehostetun bussiliikennevaihtoehdon välillä tilanteessa, jossa seudulliset liikenteen hinnoittelutoimenpiteet ovat käytössä, ellei toisin mainita. Vaikutukset on arvioitu herkkyystarkasteluna myös tilanteessa, jossa hinnoittelutoimenpiteet eivät ole käytössä. Autoliikenteelle tehdyt tarkennetut toimivuustarkastelut on arvioitu tilanteessa, jossa ei ole käytössä seudullisia liikenteen hinnoittelutoimenpiteitä. Vaikutusarviointit herkkyystarkasteluineen on esitetty yleissuunnittelumaraportissa ja liiteaineistossa.

Vihdintien pikaraitiolinjan matkustajamääräksi vuonna 2030 on arvioitu noin 39 000 matkustajaa vuorokaudessa ja kantakaupungin uusia rataosuuksia käyttävän raitiolinjan matkustajamääräksi myös 39 000 matkustajaa vuorokaudessa. Näiden raitiolinjoiden korvaamalla bussilinjoilla on arvioitu olevan yhteensä 36 500 matkustajaa vuorokaudessa. Erotus ei kuitenkaan ole vain lisäystä, sillä pikaraitiotie ja kantakaupungin kaupunkiraitiotie houkuttelevat myös muilta linjoilta matkustajia kyytiinsä. Helsingistä alkavien joukkoliikennematkojen määrä kasvaa raitioteiden toteuttamisen myötä noin 1600 matkalla vuorokaudessa, ja lankulkumatkojen määrä kasvaa noin 460 matkalla vuorokaudessa, pyörämatkojen määrä vähenee noin 270 matkalla vuorokaudessa ja automatkojen määrä vähenee noin 1300 matkalla vuorokaudessa.

Kaupunkitaloudellisten vaikutusten arvioinnin (liite 5) perusteella raitioteiden toteuttaminen nopeuttaa ja tiivistää maankäytön toteutumista ja nostaa kaupungin tuloja maaomaisuudesta. Kaupungin maaomaisuus-

tulojen nykyarvo 30 vuoden ajalta kasvaa noin 123 miljoonaa euroa, yritysten kasautumishyödyt noin 8,6 miljoonaa euroa ja kaupungin verotulot noin 4,4 miljoonaa euroa suhteessa bussiliikennevaihtoehtoon.

Yritysvaikutusten arvioinnin (liite 6) perusteella uudet raitiotiet parantavat joukkoliikenneyhteyksiä useilla yritys- ja työssäkäyntialueilla. Hanke voi parantaa erikoisliikkeiden saavutettavuutta ja toimintamahdollisuuksia edellyttäen, että asiointi- ja jakeluliikenteen tarpeet pystytään huomioimaan. Haittavaikutuksia syntyy keskustan alueella pääasiassa pysäköintipaikkojen vähenemisen ja jakeluliikenteen vaikeutumisen seurauksena. Yritysvaikutusten arvioinnissa korostuivat rakentamisen aikaiset haitat. Näiden arvioitiin heikentävän kantakaupungin kadunvarsien yritysten asiakasvirtoja ja liikevaihtoa.

Autoliikenteen toimivuutta on arvioitu ilman seudullisia liikenteen hinnoittelutoimenpiteitä, jotka pienentäisivät liikennemääriä (liitteet 1 ja 10). Huopalahdentien ja Vihdintien alueella liikenteen sujuvuus on ruuhkaisimmissa kohdissa heikko. Arvointien mukaan risteysten välityskyky riittää siihen, ettei jonoista aiheudu heijastusvaikutuksia seuraaviin liittymiin. Läntisen kantakaupungin raitioteiden ja pyöräinfran toteuttaminen vähentää autoliikenteen kaistakapasiteettia risteyksissä ja niiden välillä, kun oikealle kääntyvien ajokaista, joka toimii myös suoraan ajavien bussikaistana, poistuu. Autoliikennettä siirtyy Töölön kokoojakaduilta rinnakkaisille pääkatuteiteille Mannerheimintielle, Meckelininkadulle ja Nordenskiöldinkadulle. Viiveet kasvavat Tukholmankadulla ja Topeliuksenkadun pohjoisosalla. Runeberginkadulla ja Fredrikinkadulla ajoaikojen muutokset ovat pieniä. Kokonaisuutena liikenteen viiveet kantakaupungin läntisen raitiotien liikennejärjestelyiden vuoksi kasvavat noin 1,5 % (liite 10).

Kadunvarsipysäköintipaikkojen määrä vähenee kaikkiaan noin 180:lla. Suurimmat muutokset kadunvarsipysäköintiin kohdistuvat Fredrikinkadulle, Topeliuksenkadulle ja Huopalahdentielle.

Raitioteiden toteuttaminen tukee liikennejärjestelmän päästövähennyksiä. Kaupunkiraideliikenne on päästötöntä ja hankkeen aiheuttamat kulkutapamuutokset vähentävät ajoneuvoliikenteen päästöjä arviolta 430-1400 hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuodessa.

Raitioliikenne voi lisätä melua kaarteissa, vaihteiden kohdalla ja raideristeyksissä. Auto- ja bussiliikenteen muutokset vaikuttavat kokonaismelun määrään. Runkomelun syntyminen ja tärinä ehkäistään eristysrakentein ja pohjanvahvistuksella.

Uusia raitioteitä sijoittuu kaupunkikuvan ja kulttuuriympäristön kannalta merkittävälle alueelle kantakaupungissa. Raitiotiet suunnitellaan niin, etteivät ne aiheuta haittaa arvoympäristöille. Raitioteiden ja katujen ra-

kentämisellä on vaikutuksia luonnonympäristöön erityisesti Huopalahdentien-Vihdintien kaupunkibulevardin osuudella sekä Mätäjäkivarrella. Raitioteiden vaikutus virkistyskäyttöön on vähäinen. Raiteet on suunniteltu nykyiselle katu- ja tieverkolle.

Vuorovaikutus ja viranomaisyhteistyö

Tiivistelmä vuorovaikutuksesta ja saaduista kannanotoista sekä vastineet niihin on esitetty vuorovaikutusmuistiossa (liite 8). Suunnitelmaa on vuorovaikutettu mm. työpajoin, internet-kyselyin, yleisötilaisuuksin ja maastokävelyin vuosina 2018-2019.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) ja Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL) ovat osallistuneet suunnitelman valmisteluun ja ohjaamiseen. Valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen (Uudenmaan ELY-keskus), Väyläviraston, Helsingin pelastuslaitoksen sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) kanssa.

Lausunnot

Yleissuunnitelmasta on saatu lausunnot (7 kpl) Helsingin kaupunginosayhdistykset ry:ltä (Helka), Helsingin seudun kauppakamarilta, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymältä (HSL), Helsingin Yrittäjiltä, Linja-autoliitolta, Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselta (Uudenmaan ELY-keskus) sekä Väylävirastolta. Lausunnot ovat liitteessä 11 ja vastineet lausuntoihin on esitetty vuorovaikutusmuistiossa (liite 8).

Helka toteaa lausunnossaan mm., että uudet raideyhteydet ovat kannattavia, mutta Riistavuoren täydennysrakentaminen ei ole hyväksyttävissä, uuden maankäytön ja liikennejärjestelyjen vaikutukset luonto- ja ympäristöarvoihin tulee huomioida suunnittelussa paremmin ja joukko liikenteen suoria yhteyksiä tulisi säilyttää.

Helsingin seudun kauppakamari toteaa lausunnossaan mm., että se suhtautuu kielteisesti kaupunkibulevardien toteutukseen, esittää huolensa Helsingin keskustan saavutettavuuden heikkenemisestä sekä huoltoliikenteen toimivuudesta ja pitää tärkeänä, että kaupunki tekee kaikkensa vähentääkseen rakentamisesta aiheutuvaa haittaa.

HSL toteaa lausunnossaan mm., että se tukee raideliikenteen verkoston toteuttamista ja edellyttää panostamista raitioliikenteen palvelutasotavoitteiden saavuttamiseen ja solmukohtien toimivuuteen. Samalla esitetään huoli bussiliikenteen sujuvuuden mahdollisesta heikkenemisestä.

Helsingin yrittäjät toteaa lausunnossaan mm, että he pitävät tärkeänä Helsingin ja sen keskustan saavutettavuutta kaikilla liikennemuodoilla, mikä vaikuttaa yritysten toimintamahdollisuuksiin. Katutöistä aiheutuvia haittoja tulee minimoida huolellisella suunnittelulla.

Linja-autoliitto toteaa lausunnossaan mm., että suunnitelma vaikeuttaa Topeliuksenkadun ja Runeberginkadun käyttöä linja-autoliikenteen varareittinä Kampin terminaaliin poikkeustilanteissa. Lisäksi matkailuliikenteen pysäköinti tulee säilyttää Runeberginkadulla ja Mäntymäen kentällä.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa lausunnossaan mm., että pikaraitiotien rakentaminen on kannatettavaa, mutta suunnittelussa on otettava huomioon maantieliikenteen sekä pitkämatkaisen bussiliikenteen tarpeet. Vaikutukset Kehä I:n liittymiin ja Vihdintien eteläosaan tulisi selvittää ennen päätöksentekoa. Työnaikaisiin ratkaisuihin ja viestintään tulee kiinnittää huomiota.

Väylävirasto toteaa lausunnossaan mm., että Valimon aseman jatko-suunnittelu on tehtävä yhteistyössä Väyläviraston kanssa ja siinä on huolehdittava, että junaliikenteen ja opastimien näkemävaatimukset sekä ratasuunnitteluohjeiden mukaiset esteettömyysvaatimukset ym. tilatarpeet täyttyvät.

Lausuntojen vastineissa tuotiin muun muassa esiin, että maankäytöstä päätetään kaavoitusprosesseissa. Bulevardikaupungin hankekokonaisuuden viestintä monipuolistuu vielä vuoden 2020 aikana, kun projektialueelle perustetaan Uutta Helsinkiä-verkkosivuille oma osio, johon kootaan tietoa alueen suunnittelusta ja rakentumisesta. Joukkoliikenteen linjastosuunnittelusta päätetään HSL:n hallituksen toimesta, kun suunnitelmat ja niiden vaikutukset ovat tarkentuneet ja raitiotien liikennöinnin aloituksesta on sovittu tarkemmin. Länsi-Helsingin raitiotien yleissuunnittelun tavoitteena on ollut järjestää kaikille liikennemuodoille toimivat edellytykset. Hankkeen liikennejärjestelyt heikentävät autoliikenteen sujuvuutta kantakaupungissa. Viiveiden on arvioitu kasvavan noin 1,5 %. Vaikutukset autoliikenteelle on arvioitu ennustetilanteessa, jossa ei ole tiemaksuja. Työmaa-aikaisiin järjestelyihin tullaan kiinnittämään huomiota käynnissä olevan työmaiden kehittämisprojektin mukaisesti. Suunnitelmilla ei ole tunnistettu merkittävää vaikutusta HSL:n bussien linjaliikenteeseen, sillä bussikaistat säilyvät linjaston mukaisilla pääreiteillä kuten Mannerheimintielle ja Paciuksenkadulla. Liikenteen yleissuunnitelmassa on esitetty Runeberginkadulle tilaa Temppeleaukion kirkon läheisyyteen matkailuliikenteen lyhytaikaista pysäköintiä varten. Kehä I:n liittymiin ei ole esitetty yleissuunnitelmassa autoliikenteen järjestelyihin muutoksia. Kun suunnitelmat tarkentuvat jatkossa, tehdään samalla tarkemmat vaikutustarkastelut autoliikenteen toimi-

vuuteen Kehä I:llä. Myös tarkempien suunnitelmien valmistelussa jatketaan yhteistyötä kumppaniemme kanssa ja suunnittelussa huomioidaan siihen kohdistuva ohjeistus.

Jatkosuunnittelu ja toteutus

Liikenneliikelaitos vastaa raitiotieinfrastruktuurin toteutuksesta sekä kalustohankinnasta ja laatii hankesuunnitelman, jossa selvitetään hankkeen toteutustapa ja -aikataulu sekä tarvittaessa tarkennetaan hankkeen ratkaisuja, vaikutusten arviointia ja kustannusarviota.

Bulevardikaupungin jatkosuunnittelun tavoitteena on alueen toteutuksen aloitusvalmius vuonna 2025. Alueen asemakaavojen laatiminen etenee osuiksittain ja kaavoituksen yhteydessä tarkennetaan liikennesuunnitelmia. Ensimmäisten joukossa suunnittelu aloitetaan Haagan ympyrän, Vihdintien katualueen, Munkkivuoren ostoskeskuksen sekä Niemenmäen alueista. Nämä asemakaavat tulevat vireille vuoden 2020 aikana. Asemakaavojen jälkeen laaditaan katusuunnitelmat.

HSL laatii joukkoliikenteen linjastosuunnitelman. Linjastosuunnitteluun kuuluu oma vuorovaikutusprosessinsa.

Suunnittelussa huomioidaan yleissuunnitelmassa mainitut jatkoselvitystarpeet, mm. avainrasteysten toimivuustarkasteluiden jatkaminen, jotta yksityiskohtaisempi suunnittelu vastaa myös autoliikenteen toimivuustarpeisiin, raitioteiden melumallinnus sekä työnaikaisten haittavaikutusten ehkäiseminen Helsingin katutöiden kehittämishankkeen suositusten mukaisesti.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Anton Silvo, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37489
anton.silvo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelma-raportti
- 2 Länsi-Helsingin raitioteiden yleiskartta
- 3 Liikenteen yleissuunnitelmat
- 4 Laajennettu hankearviointi
- 5 Kaupunkitaloudellinen arviointi
- 6 Yritysvaikutusten arviointi
- 7 Käyttötalousvaikutukset
- 8 Vuorovaikutusmuistio
- 9 Tarkentavat selvitykset ja kustannusarvio
- 10 Läntisen kantakaupungin raitioteiden simulointi
- 11 Lausunnot

15.09.2020

Asia/3

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 08.09.2020 § 469

Kaupunkiympäristölautakunta 01.09.2020 § 445

Kaupunkiympäristölautakunta 21.01.2020 § 26

Kaupunkiympäristölautakunta 14.01.2020 § 3

Kaupunkiympäristölautakunta 10.12.2019 § 645

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 19.03.2020 § 41